

YrmeYe başlayan çocuklarda otizm

Ebeveynler için bilgiler

Fotoğrafta:

Bu broşürde bulunan fotoğraflar 'Yüzünüzü Otizme Çevirin' projesi için oluşturulmuştur. Frédérique 5 yaşında, otizimli ve gelişme geriliği var. 'Stüdyo'dan çok etkilenmişti, fakat sıcak ışıklar ve fotoğrafçımızın dostça tavrı sayesinde çabucak rahatladı. Maurice 10 yaşında ve McDD'li. Burada, uğrunda sıcak kömürler üzerinde yürüyebileceği küçük kız kardeşi Janna ile poz veriyor. Zamanlarını ayırdıkları için bu harika çocuklara ve gururlu ebeveynlerine çok teşekkürler.

Hazırlayanlar

metin: Bernadette Wijnker-Holmes

tasarım: Vandermeer visual communication

fotoğraf: Monique Post

Dutch Autism Association (NVA)

Hollanda Otizm Derneği (NVA), 1978 yılından bu yana, otizimli kişilerin, ailelerinin, eşlerinin ve onlarla ilişkili kişilerin çıkarlarını temsil etmektedir. NVA'nın 15.000'den fazla üyesi bulunmaktadır. NVA'nın amaçlarındaki anahtar kelimeler: çıkarların temsil edilmesi, destek, bilgi, dert ortakları arasında iletişim kurulması, uzmanlığın artırılması, araştırmaların desteklenmesi ve bakımda kalitenin izlenmesi. Daha fazla bilgi için: www.autisme.nl.

© 2011 NVA

Bu klasörün oluşmasını mümkün kılan aşağıdakilere çok teşekkürler:

St. Fam. Ommering

St. Lakeland Vakfı

Sevgili ebeveyn*,

Çocuğunuzda otizmin bir türü olduğunu öğrendiğinizde karışık duygulara kapılabilirsiniz. Belki de sonunda çocuğunuzla iletişim kurmakta neden bu kadar zorluk çektiğinizi öğrendiğiniz için rahatlamışsınızdır. İnsanların çocuğunuzun gerçekten de farklı şekilde geliştiği gerçeğini kabul edeceklerini ve bunun, sizin doğru yapmadığınız 'bir şeyden' kaynaklanmadığını da anlamış oldunuz. Ayrıca, artık bu konuda hedefli olarak yardım aramaya da başlayabilirsiniz. Fakat aynı zamanda üzölmüş, sinirlenmiş veya hayal kırıklığına uğramış olabilirsiniz, çünkü çocuğunuzun bu etiketi alacağını ve bununla yaşamak zorunda kalacağını da beklememiştiniz. Belki de geleceğin çocuğunuz ve aileniz için neler getireceğini merak ediyorsunuz.

Bu broşürün amacı, size otizimli/Asperger sendromlu/PDD-NOS'lu olmanın ne demek olduğu ve bununla ebeveynler olarak nasıl başa çıkacağınız konusunda bilgi vermektir.

kumak için kitap önerileri ve size daha fazla yardım olması için web siteleri ve organizasyonlar bulacaksınız. Böylece çocuğunuz becerilerini en iyi derecede kullanma fırsatını edinecek ve otizmin getirdiği sınırlarla yaşamayı öğrenecek.

*Ebeveynler ile üvey anne-babaları ve diğer bakıcıları da kastediyoruz

“Bu bizim güzel ve ayrıcalıklı çocuğumuz, Frédérique”

Otizm nedir?

Otizme sahipseniz, beyniniz farklı çalışır. Ve bunu muhtemelen çocuğunuzla iletişim kurarken fark edersiniz. Örneğin, çocuğunuz çok az göz teması kurar, sarılmaktan hoşlanmaz, çok geç bir döneme kadar konuşmaya başlamamıştır (veya belki hala başlamamıştır), diğer insanlara çok az ilgi gösterir, birlikte bir şeyler yapmaya veya sizinle bir şeyler paylaşmaya pek ihtiyaç duymaz.

Ve bir seferde çok sayıda şey olduğunda, çocuğunuzun kafası karışabilir çünkü tüm bu farklı şeylerin ve olayların birbirleriyle nasıl bağlantılı olduğunu tam olarak anlayamaz. Bu, çocuğunuzun endişeli veya kızgın bir hale getirebilir ve bazen diğer çocuklardan farklı davranmasının sebebi de budur. İşık, ses veya acı gibi belli uyaranlardan daha kolay rahatsız olması da oğlunuzun veya kızınızın yaşadığı durumlar arasında olabilir. Böyle durumlarda, küçük çocuklar kafalarını duvara veya koltuğa vurabilirler, ileri geri sallanabilirler,

daireler çizerek koşabilirler, ellerini sallayabilir veya başka tekrar eden hareketler yapabilirler. Veya, çocuğunuz seslere ya da diğer uyaranlara yeterince cevap vermiyor olabilir.

Otizmi dışarıdan göremezsiniz, fakat bazen bir kişide fark edebilirsiniz. Belki de çocuğunuzda bu ortak özelliklerden birkaç tanesinin farkına varırsınız:

- değişimlerle başa çıkmada zorluk;
- diğer insanlara az ilgi gösterme;
- kendini her zaman tek oyuncakla oyalamayı tercih etme;
- bilinmeyen durumlarda veya gruplarda endişe;
- göz teması yoktur, göz temasımız sadece garip bir şekilde olur

Otizmin zor oluşu bir yana, yine otizminin sonucu olarak çocuğunuzun iyi olduğu şeyler de olabilir, örneğin:

- ayrıntıları iyi görebilme;
- dürüstlük;
- (açık) kurallara bağlı kalma.

Hollandalı insanların %1'inden fazlası – yaklaşık 190.000 kişi – otizmin bir türüne sahip. Belki de çevrenizde otizme sahip olan daha fazla çocuk veya yetişkin tanıyorsunuzdur?

Teşhis

Sadece bir psikolog veya psikiyatrist çocuğunuzun otizme sahip olup olmadığını belirleyebilir. Küçük çocuklarda bu, çocuğun gelişimi ve büyümesine ilişkin ebeveynlerle yapılan konuşmalara dayanarak, çocuğun oyun davranışının ve ebeveynleriyle nasıl oynadığının yakından gözlemi ve analizi ile gerçekleşir. Psikolog veya psikiyatrist ayrıca çocuğun günlük becerilerine de bakar (kendi başına yemek yiyip yiyemediği, tuvalet eğitimini alıp almadığı ve nasıl uyuduğu).

Otizm dediğimizde, en yaygınları klasik otizm, Asperger sendromu ve PDD-NOS teşhisleri olan tüm otistik bozukluk spektrumunu kastediyoruz. Bu teşhislere genelde otizm spektrum bozuklukları da (ASDler olarak kısaltılır) denilir. Dört yaşından küçük çocuklara belirli bir teşhis koymak mümkün değildir, bu yüzden genelde ASD teşhisi konur. Bunun sebebi, bu kadar küçük bir yaşta belirli özellikleri tanımanın henüz mümkün olmamasıdır. Çocuk büyüdükçe, genelde teşhis değişir.

Dünyada psikiyatristlerin kullandığı bir el kitabı olan DSM'deki (*Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı)*), belirli özelliklere uyduğunda çocuğunuza sadece bir teşhis konur. Her teşhis için kriterler farklıdır:

Klasik otizm veya çekirdek otizm

Bir çocuk, otizmin birçok özelliğine sahipse ve daha üç yaşına girmeden bu özellikler onda

görülmüşse, bu teşhis konulur. Klasik otizme genelde düşük zeka eşlik eder fakat asıl sorun bu değildir.

Asperger sendromu veya bozukluğu

Bu teşhisin özelliği iyi bir şekilde konuşuyor ve öğreniyor olmanıza rağmen diğer insanların ne düşündüğünü ve hissettiğini anlamakta zorluk çekiyor olmanızdır. Belki de çocuğunuzun özellikle odaklandığı özel bir oyuncak veya hakkında çok şey bildiği bir konu olabilir. Veya çocuğunuzun bütün gün boyunca yapmayı tercih ettiği bir aktivite olabilir.

PDD-NOS

PDD-NOS, şunun kısaltmasıdır: Aksi Tanımlanmadıkça Yaygın Gelişimsel Bozukluk. Hollanda'da: Pervasive Ontwikkelingsstoornis niet anders omschreven. Çocuğunuz, otizmin tüm özelliklerine değil fakat bazalarına sahipse, bu teşhis konulur. Veya hayatının ilk yılları hakkında mevcut hiçbir bilgi yoksa da bu teşhis uygun görülebilir.

McDD

Çocuğunuz otizm özelliklerine sahipse ve bunlara ek olarak çok çabuk sinirleniyor veya çok endişeleniyorsa, McDD (Çoklu kompleks Gelişim Bozukluğu) teşhisi konulabilir. Bu teşhis resmen PDD-NOS altında bulunur.

Diğer teşhisler

Otizme bazen Klinefelter Sendromu veya Tübero Skleroz gibi nadir bir kalıtsal sendrom da eşlik edebilir. Ayrıca, çocuğunuza otizmle birlikte ADHD, epilepsi veya bir zihinsel özür teşhisi de konulabilir.

Otizm hakkında daha fazla bilgi için:
www.autisme.nl

Teşhis bir etiketten daha fazlasıdır!

İyi bir teşhis, psikoloğun veya psikiyatristin çocuğunuza ve size çocuğunuzun otizmin hangi özelliklerine sahip olduğunu, öncelikli olarak nede güçlük çektiğini ve ayrıca nede iyi olduğunu net bir şekilde açıklamasını kapsar. Ve tabii *çocuğunuzdaki*: evde, okulda veya boş zamanında otizmle başa çıkma konusunda hedeflenmiş özel tavsiyeler almanız gerekir.

Erken teşhis

Otizm tüm çocuklarda, fakat özellikle küçük olanlarda doğrudan fark edilemeyebilir, insanlar çocuğunuzun mutlu olduğunu gördüklerinde size endişelenmemeniz gerektiğini söyleme eğilimindedirler. Bu insanlar çocuğunuzun aşırı uyarıldığında nasıl olduğunu, çığlık attığını, ağladığını ve sizi uyutmadığını görmezler. Çocuğunuza bir teşhis konulmamışsa, gerçekten neden farklı olduğunu açıklamak daha zor olacaktır. Teşhis konulduğunda, hem çocuğunuzun davranışlarını kendiniz daha iyi anlarsınız, hem de diğer insanlara daha iyi açıklayabilirsiniz. Bu, daha az güçsüz hissetmenizi sağlayabilir. Otizm hakkında daha fazla bilgi sahibi olarak,

onunla başa çıkmayı daha iyi öğrenebilirsiniz. Tüm aileniz bu sürece dahildir. Günlük yaşamlarında, küçük çocuklar zamanlarının çoğunu evde oynayarak geçirirler ve ebeveynlerin günlük rolleri çocukların okula gittiği zamankinden daha büyüktür. Otizmlili bir çocuk çok fazla ilgi ister, öyle ki bu, bazen diğer erkek ve kız kardeşlere veya diğerlerine verilecek ilgiye mal olabilir. Çözüm sunan bir eğitmeni veya psikoloğun sağladığı aile rehberliği, bu konuda iyi bir denge yaratmanıza ve aile içinde huzurlu bir hava oluşturmaya yardımcı olabilir. Böylece, birlikte eğlenceli şeyler yapmaya devam edebilirsiniz ve diğer kardeşler de ilgi görmüş olurlar.

Çocuğunuza otizm teşhisi konulursa, muhtemelen nereden geldiğini merak edeceksiniz. Otizm büyük ölçüde genetik olarak belirlenir, çocuğun çevresinden gelen etkiler sadece küçük bir rol oynar. Çocuğunuzun davranışlarında kendinizi, eşinizi veya başka bir aile üyesini fark ediyor olabilir misiniz? Teşhis konulmuş başka aile üyeleri de olabilir fakat durum böyle olmak zorunda değildir. Bazen ailedeki bir çocuk otistik semptomlarla sonuçlanan bir 'kendiliğinden' genetik sapmaya sahip olabilir. Veya, ailede otizmlili daha fazla kişi vardır fakat henüz teşhis konulmamıştır. Otizm

hakkında şu anda olduğundan çok daha az bilgi olduğundan, bu teşhis bazen gözden kaçırıyordu. Ailenizin yaşlı bir üyesinde otizm olduğundan şüpheleniyorsanız, yetişkinlerden otizm hakkında daha fazla bilgi için www.cass18plus.nl adresini ziyaret edin.

Birlikte ve terapide oynamak

Eğer çocuğunuzda otizm varsa, birlikte oynamak kesinlikle kolay değildir, fakat çocuğunuzun bunu yapması için cesaretlendirmeniz önemlidir. Otizmlili küçük çocuklar için birçok terapinin ortak hedefi, ebeveynlerin ve çocuğun birbirleriyle rahat bir şekilde etkileşime geçmeyi, birlikte oynamayı ve iletişim kurmayı öğrenmesidir. Davranışsal terapi yardımıyla, ebeveyn ve çocuk bir terapist tarafından ev ortamında birlikte oynayarak ve bazen video kaydederek eğitilirler. Sürecin en büyük amacı, terapide öğrenilen şeylerin günlük durumlarda uygulanabilmesidir.

Çocuğunuza küçük bir yaşta teşhis konduğundan, tedavi de daha erken başlayabilir. Tedaviye ne kadar erken başlarsanız, çocuğunuzun gelişimine yön verecek o kadar çok olasılık olacaktır. Yine de, tedavinin etkinliğinin her çocukta farklı olduğu unutulmamalıdır.

Sonuç olarak tedavi, çocuğunuzun kendisi olabilmesi için onda kendine güven oluşturmak ve aynı zamanda gelişimini teşvik etmek arasında dengeyi sağlamak hakkındadır. Fakat, bunu gerçekleştirmek söylemek kadar kolay değildir: çocuğunuzun olabildiğince çabuk gelişmesini istiyorsunuz, fakat eğer çocuğunuza çok fazla terapi yüklerseniz, bu, öne arkaya veya sağa sola sallanmak ve el sallamak gibi görüldüğünden daha fazla ve daha kötü klişe hareketlerin oluşmasıyla sonuçlanabilir. Sonuç olarak, en etkili yaklaşım her çocuk için farklıdır.

Yaygın olarak kullanılan yöntemler:

TEACCH

TEACCH, Otistik ve ilgili İletişimsel özürli Çocukların Tedavisi ve Eğitimi yönteminin kısaltmasıdır. Bu yöntem, çocuğun çevresinde ve çocukla günlük etkileşimde bir yapı sunmak amaçlıdır. Bu bağlamda görselleştirmeden, örneğin resim yazıların kullanımından fazlaca yararlanılır. TEACCH, özel eğitim okullarında, tıbbi bakım merkezlerinde ve gündüz bakım evlerinde özellikle özel otizm gruplarında çokça kullanılır. Daha fazla bilgi için, bkzn: www.teacch.com

Yerde etkileşim:

Yerde etkileşim, sosyal gelişimi teşvik etmeye odaklanmış bir oyun terapisi. Daha fazla bilgi için: www.floorstime.nl

Uygulamalı Davranış Analizi (ABA)

Bu davranış terapisi günümüzde Amerika'da otizmlili çocukların bir numaralı tedavi yöntemi olarak görülmektedir. Hollanda'da ise bu konuda fikir ayrılıkları vardır, bunun öncelikli nedeni ise eğitimin genelde aşırı yoğun olmasıdır. PRT (Merkezi Yanıt Tedavisi) ABA 'yı temel almış, sosyal ve iletişimsel becerileri öğretmeye odaklanan ümit verici bir davranışsal terapidir. ABA hakkında daha fazla bilgi için: www.abainternational.org ve PRT hakkında daha fazla bilgi için: www.centrumautisme.nl

Çocuğunuza teşhis koymuş olan kişiyle, çocuğunuz için en iyi yardımı sunan terapiyi arayın. Ve unutmayın: bir ebeveyn olarak, çocuğunuzun herkesten daha iyi tanıyor sunuz ve bu bilgi okul, terapi, vs. için çok değerlidir! Siz ebeveynler için başka bir önemli ipucu: kendinize iyi bakın! Kendinize mutlaka zaman ayırın, ara sıra çocuklar olmadan dışarı çıkın, rahatlatıcı bir hobi bulun, vb. Bu, özel çocuğunuzla ve ailenin geri kalanıyla yeterli şekilde ilgilenmeye devam edebilmek için gereken enerjiye sahip olmanın tek yolu.

"Maurice'in kız kardeşiyle iyi geçinmesiyle gurur duyuyoruz"

“Otizml bir ođlan sahibi olmak her zaman kolay deđil, ama o Őimdiden dűŐnme biđimi ve bakıŐ ađısı sayesinde çevresindekilere çok Őey  đretti.”

KreŐe veya ana okuluna gitme

Otizml yűrűmeye baŐlayan bazı çocuklar normal kreŐlere veya ana okullarına giderler. Bir ebeveyn olarak, öđretmenlere çocuđunuzun bazen evdeki zor davranıŐlarıyla nasıl baŐa çıktıđınız hakkında çokça bilgi verebilirsiniz.   zűm sunan bir eđitimci veya oyun terapisti de öđretmenlere bu çocukları idare etmek konusunda ipuçları verebilir. Örneđin, böylece, öđretmenler yűrűmeye baŐlayan bir çocuđun belli bir davranıŐının ne zaman ekstra ilgi gerektirdiđini ve ne zaman gerektirmediđini anlamayı öđrenir: el sallamak, ne zaman keyif ifadesi, ne zaman stres veya endiŐe ifadesidir?

Otizml çođu genç  ocuk için, normal bir ana okuluna veya okula gitmek zordur,   nkű onların daha yođun ilgiye ve denetime ihtiya ı vardır. Böyle durumlarda, bir sűre boyunca belli bir gűnlűk bakımı takip etmek yararlı olacaktır. ÇeŐitli gűnlűk bakım tipleri mevcuttur:

1. Tıbbi  ocuk Bakım Merkezleri (MKDler): gelişim ile ilgili ve diğer sorunları olan çocuklar ve normal zekalılar için.
2. Zihinsel  zűrlű çocuklar için  ocuk Bakım Merkezleri (KDler): zihinsel  zrű olan çocuklar için.
3. Otizml ve dil ve konuŐma bozukluğu olan çocuklar için özel bakım grupları.

4. Zihinsel sađlık hizmetlerinde otizml kűkű çocuklar için özel yerleŐim yeri grupları veya part-time bakım.

Çocuđunuzun geliŐimine bađlı olarak, ona daha uygun olan bir gűndűz bakımı tipi olacaktır.

Okula gitme

Çocuđunuz zaten yaklaşık 4 yaŐındaysa, onun için en uygun okulun hangisi olacağını dűŐüneceksiniz. Otizml  ocukların çoğunun okulda denetime ve açık bir yapıya ihtiya ı vardır. Normal okullar, bu çocukların bazıları için yeterli denetimi sunabilirler fakat

otizml diğer çocuklar özel okullarda daha baŐarılıdır. Bu, * ocuđunuz* için en uygun okulu aramanız gerektiği anlamına geliyor. Okul seçmek için çeŐitli sebepler vardır: eve yakın olduğundan, otizml çocuklar için özel bir eğitim sunduğundan veya kardeŐleri zaten o okula gidiyor olduğundan. Hangi okulu seçerseniz seçin, okulu önceden görmeniz çok önemlidir. Çocuđunuzun olabilecek en iyi Őekilde geliŐmesi ve en uygun eğitimi alması için okula sizinle birlikte nasıl çalıŐacaklarını sorun. Bu bağlamda, birlikte çocuğunuzun ne konuda zorluk çektiğini anlamaya çalıŐın: bűyűk bir grupta yapabiliyor mu yoksa daha bireysel bir ilgiye mi ihtiya ı var?

Yapı, otizml çocukların okulda denetlenmesi konusunda anahtar kelimedir. Bu hem 'normal' eğitimde hem de özel eğitimde geçerlidir. Yapı oluŐturmak için sıkça kullanılan bir araç, resim yazılar ile gösterilen açık bir gűnlűk programdır. Açıkça yapılandırılmıŐ bir boŐluk da yardımcı olur: materyaller için belirlenmiŐ konular, çalıŐmak için belirlenmiŐ bir yer ve çocuğun çok fazla uyaran olursa geri çekilebileceği belirlenmiŐ bir mola yeri. Eđitimde otizml çocukların denetlenmesi konusunda mevcut çok fazla bilgi vardır, fakat ne yazık ki, her ilkokul ( ok azı) bu bilgileri nasıl bulacağını bilmez. Eđitim ve otizm hakkında daha fazla bilgi için: www.landelijkneterkautisme.nl.

Ve unutmayın ki, ebeveynler olarak eleŐtirel olmak yanlıŐ deđildir! Bir okulun size sunduđuyla onun çocuđunuz için en iyisi olduđunu dűŐűnmediđiniz sűrece tatmin olmayın!

Otizm hakkında daha fazla şey bilmek istiyor musunuz?

DVD önerisi:

DVD: *şaşırtıcı bir başlangıç. Bölüm 1: Otizmliler çocuklar.* Bu bilgilendirme filminde, Thimo ve Ewout'un ebeveynleri oğullarındaki otizm hakkında açık yürekli bir şekilde konuşuyorlar. Thimo, yaklaşık 4 yaşında klasik otizm teşhisi konmuş bir çocuk. Ewout'a Asperger Sendromu teşhisi konmuş ve 9 yaşında. İki çocuk ve ebeveynleri günlük hayatlarında takip ediliyor. Filmde söz edilen konulardan bazıları: teşhis, bu aileler için ne anlama geliyor? Ebeveynler, özel çocuklarında hangi iyi taraflarla ve hangi kötü taraflarla karşılaşılıyor Ebeveynler ve çocuklar nasıl bir rehberlik alıyor ve hayatlarında yeterli rahatlamamanın olmasını nasıl sağlıyorlar? Prof. Dr. Rutger-Jan van der Gaag filmde otizm hakkında bir uzman olarak gerekli bilgileri sunuyor. Hollanda Otizm Derneği tarafından WonderlandFilm'e yaptırılmış altı bölümlen oluşan 'Autism: a life long' (Bir ömür boyu otizm)

bilgilendirme filmi serisinin ilk bölümüdür. Bu filmler, www.autismeboek.nl adresinden sipariş edilebilir.

"Thimo'nun geleceğinin nasıl olacağını tahmin etmek zor. Hala neyi öğrenmeye ihtiyacı var? Ama Hollanda'da yardım almak için çok fazla seçenek var, eminim, herşey yolunda gidecektir!"

(NVA bilgilendirme filmi 'A surprising start'tan (şaşırtıcı bir başlangıç).)

Sesli okunacak kitaplar:

- Mick (Colette de Bruin)
- Zeno Alone (Zeno Yalnız mı) (Inne van den Bossche)

Ebeveynler için önerilen kitaplar:

- Children with Autism (Otizmliler Çocuklar) (Peter Vermeulen)
- 10 Things You Should Know about Children with Autism (Otizmliler Çocuklar Hakkında Bilmeniz Gereken 10 Şey) (Ellen Notbohm)
- Autism Help Manual (Otizm Yardım Kılavuzu) (Chris Williams ve Barry Wright)
- Otistik Çocuklarınızla Yaşamak. A Guide for Parents and Professionals (Otistik Çocuklarınızla Yaşam. Ebeveynler ve Profesyoneller için bir Rehber) (Lorna Wing)
- Explosive Behaviour in Autism. What Do You Do About It? (Otizmde Taşkınlık Davranışı. Bu Konuda Ne Yapmalısınız?) (Linda Woodcock ve Andrea Page)

Daha fazla kitap önerisi:

www.autismeboek.nl

Organizasyonların internet siteleri size daha fazla yardımcı olabilir:

www.autisme.nl

Hollanda Otizm Derneği (NVA) bilgi ve tavsiye verir, dert ortaklarının arasında iletişim sağlar ve

otizmliler insanların, onlara yakın olan insanların çıkarlarını temsil eder.

www.autipas.nl

Diğer insanların otizmi anlamaları için yararlı bir kaynak.

www.mee.nl

MEE, yerel bölgenizdeki otizmliler insanlar ve aileleri için yardım konusunda bilgi ve öneri sunar. Bölgesel MEE organizasyonları için adres bilgilerini www.mee.nl adresinde bulabilirsiniz.

www.cce.nl

Konsültasyon ve Uzmanlık Merkezi (CCE), çıkmaza girmiş bakım şartı durumlarında aracılık etmek üzere müşterilerinin ve ailelerinin hizmetindedir.

www.landelijknetwerkautisme.nl

Eğitimde otizm hakkında bilgi ve öneri.

www.onderwijsconsulenten.nl

Bir çocuk okulda çok geride kalmaya riskine sahipse veya zaten evdeyse, eğitim danışmanları getirilebilir.

Ebeveynler tarafından ve Ebeveynler için Bilgiler ve Tavsiyeler

Çocuklarda otizmle başa çıkmak konusunda sorunuz varsa, Hollanda Otizm Derneği'nin Bilgi ve Tavsiye Hattını (I&A Hattı) arayabilirsiniz. Otizmliler olmanın ne anlama geldiğini deneyimlerinden bilen eğitim almış bir gönüllüye bağlanacaksınız. Gönüllülerin bazılarının otizmliler bir çocuğu ve eşi varken, diğerleri bizzat kendileri otizm teşhisine sahipler. Gönüllüler, kendi deneyime dayanan uzmanlıklarının ışığında bilgi bulmanıza yardımcı olur, tavsiye verir ve sizi dinlerler. Açılış saatleri hakkında daha fazla bilgi için: www.autisme.nl.

0900-AUTISME / 0900-2884763,

€ 0.05 per minute

i&a@autisme.nl

Bu bir Hollanda Otizm Derneği yayınıdır

Bu broşür, otizm spektrum düzensizliği, klasik otizm, Asperger sendromu, PDD-NOS veya McDD teşhisi konulmuş 2 ve 4 yaş arası çocukların ebeveynleri için hazırlanmıştır.

Hollanda Otizm Derneği (NVA)

Weltevreden 4c

3731 AL De Bilt

Tel: 030-2299800

Faks: 030-2662300

E-mail: info@autisme.nl

Website: www.autisme.nl

**Otizm Fonunu 479 hesabına
para Yatırarak destekleyin**

Nederlandse
Vereniging voor
Autisme